

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

15 באפריל 2024

1745

ז' בניסן התשפ"ד

עמוד

הצעת חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע
(תיקון מס' 5), התשפ"ד-2024 946

הצעת חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התשפ"ד-2024

1. תיקון סעיף 6
- בחוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע-2009¹ (להלן – החוק העיקרי). בסעיף 6 –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום פסקה (6) יבוא:
- ”(6) ממונה ביטחון ומאבטח שמונו לפי חוק להסדרת הביטחון של הגופים המנויים בתוספת הראשונה ובפרט (1) לתוספת השנייה לחוק האמור;”
- (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- ”(ב) נטילה, הפקה והשוואה כאמור בסעיף קטן (א) לצורך אימות זהותו של אדם יכול שיבוצעו באמצעים ממוכנים ושלא בפני בעל תפקיד מוסמך כאמור בפסקאות (1) עד (9) של אותו סעיף קטן;”
- (3) בסעיף קטן (ה), בסופו יבוא ”הוראות סעיף קטן זה יחולו בשינויים המחויבים לענין הזדהות בפני אמצעי ממוכן כאמור בסעיף קטן (ב1)“.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 לפסקה (1)

לפסקה (2)

סעיף 6(א) לחוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע-2009 (להלן – החוק), מקנה לבעלי תפקידים שונים סמכות לבצע אימות זהותו של אדם באמצעות נטילת אמצעים ביומטריים והשוואתם לאמצעים או נתונים ביומטריים השמורים בשבב של מסמכי זיהוי.

לנוכח ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום ההשוואות הביומטריות והשאיפה לצמצם את הצורך בהתייצבות פיזית מול נותני שירות, מוצע לקבוע בסעיף 6(ב1) המוצע כי אימות זהותו של אדם מול מסמך הזיהוי שהוא נושא, יכול שיבוצע גם באמצעים ממוכנים המופעלים על ידי הגופים המעסיקים את בעלי התפקידים השונים המפורטים בסעיף 6(א1) עד (9), ולא רק בפניהם של בעלי התפקידים.

בפסקה (1) מוצע להוסיף על בעלי התפקידים שנקבעו בסעיף 6(א) לחוק את ממוני הביטחון ומאבטחים של הגופים המנויים בתוספת הראשונה ובפרט 1 לתוספת השנייה לחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק להסדרת הביטחון). הגופים שמוצע להוסיף הם משרדי הממשלה, לרבות יחידות הסמך שלהם, וכן גופים הקשורים למעברי גבול שבהם יש חשיבות רבה לאימות זהותו של אדם לצורך שמירה על ביטחון הציבור ושלומו. האופן המדימן והמדויק ביותר לביצוע האימות הוא באמצעות השוואה ביומטרית מול שבב התייעוד (שבב המכיל אמצעי זיהוי ביומטריים או נתוני זיהוי ביומטריים כהגדרתם בחוק). יודגש כי כבר כיום, בבעלי התפקידים המנויים בסעיף 6(א) נכללים מאבטחים בגופים שונים, כגון איש משמר הכנסת ומאבטח שהוא עובד הרשות להגנה על עדים, וכן ממונה ביטחון או מאבטח, כהגדרתם בחוק להסדרת הביטחון של הגופים המנויים בפרטים 2 ו-3 בתוספת הראשונה לחוק. בשים לב לאמור, נכון להקנות את הסמכות האמורה למעגל רחב יותר של ממוני ביטחון ומאבטחים, כמוצע.

לפסקה (3)

בסעיף 6(ד1) לחוק קיימת אפשרות לביצוע אימות זהות באמצעים ממוכנים לצורך שיפור או הנגשה של שירותים של גופים נותני שירות בעבור אדם שבחר בכך; לעומת זאת, אימות זהות לפי סעיף 6(א) או סעיף 6(ב1) המוצע הוא מנדטורי ואינו נתון לבחירתו של האדם. לפי סעיף 6(ה) לחוק, מי שמסרב להודות מול גורם מוסמך כאמור בסעיף קטן 6(א), יראו אותו כמי שלא הודה. מטעם זה יהיה נכון לקבוע בסעיף קטן (ה), כי ביצוע אימות זהות באמצעים ממוכנים כמוצע בסעיף 6(ב1), כמוהו כהפעלת הסמכות הנתונה לעובד כאמור בסעיף 6(א), וכי מי שמסרב להודות בדרך זו, יראו אותו כמי שלא הודה במקום שבו נדרשת הודעה. יובהר, כי אין בסעיף זה כדי ליצור חובת הודעה עצמאית, אלא הסעיף המוצע בא להציע דרך נוספת של אימות זהות באמצעים ממוכנים במקרה שבו חובת ההודעה נובעת מדין רלוונטי אחר.

¹ ס"ח התש"ע, עמ' 256; התשפ"ד, עמ' 644.

"תמונת תווי פנים א26. (א) צפייה בתמונת תווי פנים השמורה בשבב במסמך זיהוי השמורה בשבב במסמך זיהוי (בסעיף זה – תמונה השמורה בשבב), יראו בה כשימוש מותר לפי חוק זה.

(ב) אדם שהגיעה לידיו תמונה השמורה בשבב של אדם אחר או נתוני זיהוי ביומטריים שהופקו ממנה, לא יאגור אותם באופן ממוחשב ולא יעביר אותם לכל גורם אחר, בין שבוצע בתמונה או בנתונים כאמור שינוי ובין שלא, על אף האמור בכל דין.

ד ב ר י ה ס ב ר

הפנים בשבב כשימוש מותר בסעיף המוצע, תעודד שימוש ברובד הדיגיטלי של התמונה בתעודה, בשונה מהמצב המחייב כיום להסתפק ברובד הפיזי של התמונה המודפסת בתעודה. שינוי זה הולם את אחת התכליות המרכזיות של החוק, שנועד לאפשר מתן שירותים מתקדמים ובטוחים לתושבי המדינה. כמו כן השימוש האמור יביא לחיזוק משמעותי של יכולת ההזדהות באמצעות התעודה, ובכך יגביר את השימושים והשירותים הניתנים לתושב ואת יכולת ההזדהות באמצעות התמונה באופן שימנע מעשי תרמית וגנבת זהויות.

כדי לאפשר גישה לצפייה בתמונת תווי הפנים, מוצע להוסיף לחוק את סעיף א26, ולקבוע בו כי צפייה בתמונת תווי הפנים השמורה בשבב מסמך זיהוי היא שימוש מותר לפי חוק זה. קביעה זו תהיה בגדר קביעת שימושים מותרים באמצעי זיהוי ביומטרי – בתמונת תווי הפנים – וראו לעניין זה את סעיף 1(1) סיפה לחוק (סעיף המטרה). יודגש כי המדובר רק בהתרת צפייה בתמונת תווי הפנים, ואילו תמונות שתי טביעות האצבע השמורות בשבב יישארו במצב של גישה חסומה לצפייה מכיוון שמדובר במידע פרטי ומוגן. יצוין כי פעולת הצפייה אינה מאפשרת ביצוע של השוואה ביומטרית, אשר תמשיך להיות מוגבלת ותהיה מותרת רק לבעלי התפקידים המצוינים בסעיף 6 לחוק (או לאפשרויות הממוכנות לפי סעיף 6 המוצע).

לסעיף א26(ב) המוצע

לצד המוצע בסעיף א26(א), כדי למנוע יצירת מאגרי משנה ביומטריים, מוצע לקבוע במסגרת סעיף א26(ב), כי אסורה אגירה של תמונת תווי הפנים השמורה בשבב מסמך זיהוי של אדם אחר, או נתוני זיהוי הביומטריים שהופקו ממנה (נתונים ממוחשבים הנגזרים מהתמונה ומהווים תבנית ביומטרית שלה) באופן ממוחשב, וכן אסורה העברה של תמונה או נתונים כאמור לכל גורם אחר כדי למנוע עקיפה של איסור זה באמצעות עריכה או ביצוע שינוי כלשהו בתמונה או בנתונים שהופקו ממנה, מוצע להוסיף ולהבהיר בסעיף זה כי אסורה אגירה או העברה של תמונה כאמור או של נתוני זיהוי ביומטריים שהופקו ממנה, גם אם העברה או אגירה כאמור בוצעו לאחר שנעשה בתמונת האמורות שינוי או עיבוד (כולל שימוש בתוכנות עריכה גרפיות וכיוצא בזה).

סעיף 2 לסעיף א26(א) המוצע

בסעיף 25(ב)(1) לחוק מרשם האוכלוסין, התשי"ב-1952 (להלן – חוק מרשם האוכלוסין), אשר תוקן באופן עקיף באמצעות סעיף 37(2) לחוק, נקבע כי אמצעים או נתונים ביומטריים (תמונת תווי הפנים ותמונות טביעות האצבע) יישמרו בשבב תעודת הזהות באופן שתאפשר גישה אליהם בהתאם להוראות החוק האמור בלבד.

בהמשך לכך ובהתאם לחוק בנוסחו כיום, השימוש היחיד שמותר לעשות בשבב מסמכי זיהוי הוא נטילת אמצעים ביומטריים והשוואתם למסמך זיהוי על ידי בעלי תפקידים המצוינים בסעיף 6 לחוק. כיום גישה לתמונת תווי הפנים בשבב מסמכי הנסיעה (דרכון או תעודת מעבר) היא פתוחה מבחינה טכנולוגית לשימוש ולצפייה בהתאם לתקינה הבין-לאומית לצורך שימוש במעברי הגבול, ואילו הגישה לתמונת תווי הפנים בתעודת הזהות אינה אפשרית היות שהתמונה מוצפנת באופן אשר מחייב מנגנון מבוסס PKI לפתיחתה. כתוצאה מכך למרות הפוטנציאל הגלום בה, תעודת הזהות הביומטרית תישמש כיום בעיקר כאמצעי לזיהוי ויזואלי באמצעות התמונה המודפסת על גביה, תמונה שהיא פחות איכותית מהתמונה השמורה בשבב.

בסעיף א26(א) המוצע, מוצע כי תתאפשר הגישה לצפייה בתמונת תווי הפנים השמורה בשבב התעודה (כפי שקיימת כיום גישה לתמונה בשבב מסמכי הנסיעה) נוסף על האפשרות הקיימת כיום לצפייה בתמונה המודפסת על גבי התעודה. במסגרת זו יתאפשר בין השאר, לזהות את מחזיק התעודה באמצעות צפייה בתמונת תווי הפנים השמורה בשבב התעודה, בניגוד למצב הנוהג כיום שבו ניתן לזהות את מחזיק התעודה רק באמצעות צפייה בתמונה המודפסת על גביה. הדבר יחזק באופן ניכר את אמינות ההזדהות באמצעות התעודה, כי האפשרות לזייף שבב חנות במפתח של המדינה נחשבת משימה קשה עד בלתי אפשרית (ולא יהיה ניתן לעשות שימוש בתעודת פלסטיק מזויפת שאין בה שבב אותנטי).

בהתאם לסעיף המוצע, רשות האוכלוסין וההגירה נערכת להנפיק תעודות זהות מתקדמות עם גישה פתוחה לתמונת הפנים בשבב. הדבר יגרום להגברה של השימוש הדיגיטלי בתעודת הזהות. קביעת הצפייה בתמונת תווי

(ג) אדם אשר צפה בתמונה השמורה בשבב של אדם אחר, ימחק אותה מייד בתום הצפייה.

תיקון סעיף 29 3. בסעיף 29 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) האוגר באופן ממוחשב תמונה השמורה בשבב של אדם אחר, או נתוני זיהוי ביומטריים שהופקו ממנה, או המעביר אותם לגורם אחר בין שביצע בתמונה או בנתונים כאמור שינוי ובין שלא, בניגוד להוראות סעיף 26א(ב), דינו – מאסר שלוש שנים."

תיקון סעיף 40 4. בסעיף 40 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ב), ברישה, במקום "7, 15 עד 19, 21 ו-22" יבוא "7 ו-15 עד 19";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) תחילתם של סעיפים 21 ו-22 במועד שבו הותקנו הכללים לפי הסעיפים האמורים והתקנות לפי סעיפים 10 ו-35(ה) והתקיימו התנאים האמורים בפסקאות (2) עד (5) לסעיף קטן (ב)."

דברי הסבר

בהתאם לסמכויות המוקנות להם מכוח סעיף 21 לחוק ולכללים המסדירים זאת, החוק קובע, בין השאר, את היקף סמכויותיה של משטרת ישראל ליטול אמצעי זיהוי ביומטריים ולעשות שימוש בנתוני המאגר הביומטרי של הרשות כהגדרתה בחוק (להלן – הרשות). את ההגבלות החלות על העברת מידע מהמאגר הביומטרי למשטרת ישראל ולמשטרה הצבאית לפי סעיף 35(ו) לחוק וכן את היקף הסמכויות לקבלת מידע וגישה למאגר לרשויות ביטחון (שירות הביטחון הכללי והמוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים) לפי סעיף 21 לחוק.

בתיקון זה מוצע לקבוע כי הכללים המסדירים קבלת מידע וגישה למאגר של רשויות הביטחון בהתאם להוראות סעיף 21 לחוק ובהעברת המידע האמור מרשויות הביטחון לגורם אחר בהתאם להוראות סעיף 22, יותנו בהתקנת תקנות לפי סעיף 10 לעניין המאגר הביומטרי וניהולו וסעיף 35(ה) לחוק לעניין דרך פעולתו של הממונה על הגנת הפרטיות. זאת, בלא תלות בהתקנת תקנות להעברת מידע מהרשות למשטרת ישראל או למשטרה הצבאית, לפי סעיף 35(ו) לחוק וההסדרים הקבועים בסעיף האמור לעניין מנגנוני הפיקוח והבקרה.

השינוי הנדרש מוצע בשים לב לזמן שחלף מאז חקיקת החוק, בהתחשב בצורכי הביטחון והדחיפות הקיימת בהתקנת הכללים ותוך מתן המשקל הנדרש לאיזון שנקבע בכללים בין צורכי הביטחון להגנת הפרטיות ושלמות המאגר. כמו כן, התיקון מוצע בשל העדר זיקה עניינית בין העברת מידע מהמאגר לרשויות הביטחון לבין התקנת תקנות להעברת מידע למשטרה, שמצדיקה להתלות את העברת המידע לרשויות הביטחון בהתקנת תקנות העוסקות במשטרה.

לסעיף 26א(ג) המוצע

מוצע לקבוע חובה על אדם הצופה בתמונה השמורה בשבב למחוק אותה מייד בתום הצפייה.

סעיף 3 לסעיף 29(ד) המוצע

לצד סעיף 26א המוצע, שיאפשר כאמור גישה לצפייה בתמונת תווי הפנים בשבב ויכולול איסור אגירה והעברה כאמור, מוצע לתקן את סעיף העונשין בחוק – סעיף 29, ולהוסיף לו סעיף קטן (ד1), ובו הוראה עונשית הקובעת עונש מאסר של שלוש שנים למי שמפר את הוראת סעיף 26א(ב) המוצע, כלומר מי שיאגור תמונה של אדם אחר או נתוני זיהוי ביומטריים שהופקו ממנה, אף לאחר שביצע בהם שינוי או עיבוד כלשהו, או יעבירם לגורם אחר. יחודד כי בסעיף 29(ב1) נקבעה הוראה עונשית לגבי פעולות בניגוד לסעיף 24 לחוק; סעיף 24 עוסק באיסורים החלים על בעל תפקיד, שבמסגרת מילוי תפקידו הגיע לידיו מידע ביומטרי או מידע אחר לפי החוק, ובכלל זה תמונת תווי פנים. לעומת זאת, התיקון המוצע, שמאפשר לכל אדם גישה אל תמונת תווי הפנים בשבב, יוסיף לסעיף 29 הוראה עונשית שתחול על אדם (בשונה מבעל תפקיד כאמור) שאגר או העביר תמונת תווי פנים של אדם אחר, בניגוד להוראות סעיף 26א המוצע בתיקון זה. במקרה שבו בעל תפקיד אוגר או מעביר תמונה בניגוד לחוק, הרי אם התמונה הגיעה אליו במסגרת מילוי תפקידו – תחול עליו ההוראה העונשית החלה לגבי סעיף 24, ואם הוא אגר או העביר תמונה שצפה בה שלא במסגרת מילוי תפקידו – תחול עליו ההוראה העונשית המוצעת בתיקון זה וחלה על כל אדם בשונה מבעל תפקיד.

סעיף 4 בסעיף 40(ב) לחוק נקבע כי רשויות ביטחון (שירות הביטחון הכללי והמוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים) יוכלו לקבל מידע וגישה למאגר